

Sygn. akt V CZ 40/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSA del. do SN Katarzyna Polańska-Farion (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w C., Prezesowi Sądu Okręgowego w C. i Prezesowi Sądu Apelacyjnego

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 czerwca 2014 r.,

zażalenia powoda na orzeczenie o kosztach, zawarte w wyroku Sądu

Apelacyjnego

z dnia 26 kwietnia 2012 r.

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny uwzględnił zażalenie pozwanego Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Okręgowego w C. i zmienił wyrok Sądu Okręgowego w C. z dnia 20 września 2011 r. w ten sposób, że zasądził od powoda na rzecz tego pozwanego 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz 600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, oddalił natomiast apelację powoda od powyższego wyroku i na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Okręgowego w C. 5 400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

W zażaleniu na zawarte w wyroku rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego powód zarzucił naruszenie art. 102 k.p.c. przez jego błędną wykładnię i niezastosowanie. W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i nieobciążanie strony przegrywającej kosztami procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu strona przegrywająca sprawę obciążona jest kosztami procesu, a tak kwalifikować trzeba sytuację procesową strony, której apelację oddalono. Wyjątek od tej reguły, do którego nawiązał skarżący w zażaleniu, przewiduje art. 102 k.p.c., który ma zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym poprzez art. 391 § 1 k.p.c. Stanowi on, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Z uwagi na szczególny charakter tego unormowania nie dopuszcza się jego wykładni rozszerzającej. Ocena, czy rzeczywiście zachodzi uzasadniony wypadek, pozostawiona została uznaniu sądu. Z tego względu, według utrwalonego orzecznictwa, negowanie oceny sądu w tym zakresie powinno być ograniczone jedynie do przypadków rażąco niesłusznych, gdy dokonana w zaskarżonym postanowieniu ocena jest dowolna (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 października 2011 r., V CZ 76/11, niepubl.; z dnia 7 października 2011 r., II CZ 63/11, niepubl.; z dnia 8 lipca 2011 r., IV CZ 29/11,

niepubl.; z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, niepubl.). Taki zaś nie występuje w niniejszej sprawie.

Samo zwolnienie strony od kosztów sądowych nie może stanowić okoliczności rozstrzygającej. Czym innym jest bowiem obowiązek poniesienia kosztów sądowych, a więc tych, które należą się Skarbowi Państwa (np. opłata należna od pozwu i apelacji), od których to kosztów strona, z uwagi na swoją trudną sytuację materialną, może uzyskać zwolnienie, a czym innym jest obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez wygrywającego proces przeciwnika procesowego. Celem instytucji zwolnienia od kosztów sądowych jest zagwarantowanie stronie dostępu do sądu; cel ten odpada w sytuacji, gdy sąd rozstrzyga o kosztach procesu między stronami (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, niepubl.). Okoliczność, że w sprawie niniejszej tym przeciwnikiem procesowym powoda jest również Skarb Państwa zasady powyższej nie uchyla.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przekonanie strony o zasadności zajmowanego stanowiska, które w pewnych przypadkach może przemawiać za nieobciążaniem jej kosztami przegranego procesu przed sądem pierwszej instancji, przestaje być aktualne w postępowaniu apelacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 marca 2012 r., III CZ 13/12, niepubl., z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 24/11 niepubl., z dnia 5 października 2011 r., IV CZ 48/11, niepubl.). Gdy chodzi o sferę istotną dla ukształtowania podstawy faktycznej w niniejszej sprawie, powód miał możliwość zweryfikowania swej oceny w innych postępowaniach, szeroko opisanych w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego. W tych warunkach, podejmując decyzję o wytoczeniu procesu, a następnie kwestionowaniu niekorzystnego dla siebie wyroku sądu pierwszej instancji, powinien był uwzględnić konieczność ponoszenia związanych z tym konsekwencji procesowych wynikających z przegrania sprawy.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

